

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Хлистун А.І. (м. Полтава)

Актуальність дослідження зумовлена існуючими протиріччями, об'єктивною потребою суспільства в духовному розвитку кожної особистості й тими деструктивними, бездуховними процесами, які негативно впливають на їх вирішення.

Метою статті є виявлення специфіки впливу хореографічного мистецтва на формування духовної культури особистості.

Завдання духовно-морального виховання має надзвичайну значущість. Духовна культура представлена ідеологією, мистецтвом і релігією, що затверджує основну систему духовних цінностей, соціальних норм і відносин людей. Нинішнє відродження України як суспільства, як держави неможливе без духовного оновлення її народу. Потрібне формування нових духовно-цінних орієнтирів, культурне відтворення нації. Економіка, політика та культура – це три основні галузі, без одночасного розвитку яких суспільство не матиме змоги успішно розвиватися. Існування тісного безпосереднього зв'язку між сферою економіки і сферою культури сучасного суспільства є безперечним. А реалізувати як найкраще цей зв'язок покликані навчальні заклади в державі, бо „освіта – це один із оптимальних та інтенсивних шляхів входження людини в світ науки і культури” [5].

Поняттям «духовність» традиційно позначалося все, що відноситься до людської душі, духу, віри. Духовність – фундаментальне надбання людини, в якому акумульовано всю людську культуру. Саме в царині культури (науці, мистецтві, моралі, праві), створюються цінності, які привласнює у своєму розвитку особистість. Активно долучаючись до світу культури, вона й набуває духовності як вищого вияву людяності [2].

Серед предметів художньо-естетичного циклу, у процесі вивчення яких здійснюється естетично-творчий розвиток учнів, одне з головних місць належить хореографії [1]. Хореографічне мистецтво здатне задовольнити прагнення особистості до естетичного зростання, поєднати її внутрішній і зовнішній світ, активізувати творчу уяву та емоційні реакції дитини. Актуальність хореографічного мистецтва в системі засобів художньо-естетичного виховання зростає у зв'язку із загостренням проблем виховання цілісної особистості [6]. Заняття хореографією не лише вчить розуміти і створювати прекрасне, а й розвиває образне мислення, фантазію, творчу уяву. Хореографічна діяльність водночас сприяє фізичному розвитку та здоров'ю вихованців; виховує красу рухів, пластичність тіла, правильність постави, гармонійність ходи, жестів, культуру поведінки.

Духовне виховання дітей засобами хореографії здійснюється в закладах позашкільної та шкільної освіти. У навчальних закладах, зорієнтованих здебільшого на культурологічне, естетичне навчання і виховання, організація естетичного виховання засобами танцювального мистецтва чітко сформована і систематизована [4]. Заняття хореографією в них здійснюються за провідними методиками вітчизняних і зарубіжних вчених (Т. Барішнікової, А. Ваганової,

К. Василенка, А. Гуменюка та ін.), розрахованими на дітей, які мають спеціальні хореографічні та художні здібності. Достатньо розроблені питання методики хореографічної роботи як засобу естетичного виховання дітей у позашкільних освітніх закладах (Г. Березової, Л. Бондаренко, А. Тараканової та ін.). Поряд з цим у сучасній національній освітній системі спостерігається стійка тенденція впровадження в навчально-виховний процес середніх загальноосвітніх закладів (традиційні загальноосвітні школи, ліцеї, колеґіуми, гімназії, навчально-виховні комплекси) уроків хореографії. Концепція виховання через мистецтво не обмежується ознайомленням дітей з його творами, їх сприйман-

ням, а передусім пропагує активне включення дітей у художню діяльність. Хореографічне мистецтво займає в реалізації такого підходу чільне місце. Воно через хореографічні вправи, дії розвиває пластику рухів, чуття гармонії, образне сприймання музики, дарує переживання радості вільного володіння моторикою власного тіла [3].

Розвиток хореографічної обдарованості – це багатограний процес, що здійснюється на основі природних задатків та умов навчання і виховання, набуття спеціальних умінь. Кожний етап розвитку характеризується новим змістом, формами, структурами, рівнем, складністю рухових дій, їхніх комплексів, систем, образів руху. Хореографічна діяльність є одним з видів художньо-творчої діяльності. Виразні засоби хореографічного мистецтва – це музично-організована, образно-виразна форма рухів. Художній образ у хореографії створюється на основі високого рівня моторної координації, динаміки рухів, їхньої пластичності, гармонічності, диференційованості, ритмічності тощо.

Отже, актуальність хореографічного мистецтва в системі засобів морально-духовного виховання зростає у зв'язку із загостренням проблем виховання цілісної особистості. Заняття хореографією не лише вчить розуміти і створювати прекрасне, а й розвиває образне мислення, фантазію, творчу уяву.

Література

1. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. – К.: АН УРСР, 1963. – 235 с.
2. Дзвінка Р.І. Шляхи формування духовної культури особистості в умовах відродження національної освіти // Відродження України: проблеми і перспективи. Тези Всеукр. теорет. конф. – Кіровоград, 1993. С.98.
3. Захаров Р. «Бесіди про танці», М.,2006.
4. Тараканова А. П. Система хореографічного виховання у школах і позашкільних закладах. – К., 1996. – 284 с.
5. Ткачова Т.М. Система діяльності по формуванню духовної культури особистості // Формування духовної культури учнівської молоді засобами мистецтва: Основні концептуальні ідеї наукової школи: Наук. зб. Вип. II. – Луганськ, 2000. – С.67-68.
6. Фокіна Є.М. Хореографічна культура як складова світової культури. Вид-во ТюмГУ ,2002. С. 74-80.